

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

בפני כבוד השופטת מוריה צ'רקה

תובע

א.א.

ע"י ב"כ עוה"ד עדנה אוריון ו/או רוזי אבגי-כהן

נגד

נתבעות

1. עיריית ירושלים
2. הפניקס חברה לביטוח בע"מ
ע"י ב"כ עוה"ד אליעזר גדות

פסק דין

1
2 לטענת התובע, יליד 1991, בליל 9.2.12 הוא רכב על אופניו, נתקל במכשול בכביש, נפל ונחבל. בגין
3 אירוע זה הוא תובע את עיריית ירושלים, אשר בתחומה מצוי הכביש האמור. העיריה מצידה מכחישה
4 את נסיבות האירוע, את אחריותה ואת הנזק. בשאלות אלו עוסק פסק הדין שלהלן.

רקע עובדתי

5
6 1. התובע, יליד 26.6.91, טוען שבלייל 9.2.12 הוא רכב על אופניו במורד רחוב ברזני הסמוך
7 למקום מגוריו, ברחוב רובוביץ בירושלים, בדרכו למשחק כדורגל במגרש השכונתי.
8 2. התובע מוסיף וטוען שימים ספורים לפני האירוע האמור הוא עבר במקום, וראה שמתבצעות
9 בכביש עבודות, כאשר איזור ביצוע העבודות סומן באמצעות "קונוסים" אדומים. ואולם,
10 בעת התאונה, אמצעי האזהרה נלקחו מהמקום, ועל כן הוא סבר שהעבודות הסתיימו, וכי
11 המפגע הוסר. אלא שכאשר עבר במקום על אופניו, נתקל האופן הקדמי בכיסוי התעלה,
12 והתובע נפל ונחבל.
13 3. התובע צירף לתביעתו ולתצהירו תמונות שצולמו במקום האירוע זמן קצר לאחר התאונה,
14 ומהן ניכר שככל הנראה נחפרה תעלה צרה לרוחב הכביש, כנראה לשם הנחת כבל תקשורת.
15 התעלה כוסתה בעפר. המקום לא נסלל מחדש, וכיסוי התעלה היה נמוך ממפלס הכביש.
16 4. על פי עדות התובע, לנפילה לא היו עדי ראיה, אבל כאשר הוא שכב על הכביש ניגשו מספר
17 עוברים ושבים, וכעבור מספר דקות הגיעו למקום בן זוגה של אמו של התובע ואחותו, שסייעו
18 לו לחזור הביתה. כשהתגברו כאביו של התובע, הוא פנה לטיפול רפואי במרפאת "טרם"
19 הסמוכה למקום מגוריו. אל המרפאה הגיע התובע בנסיעה, כשהוא נוהג, ואחותו בת ה- 16
20 יושבת לידו. במרפאת טרם נרשם כד:

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

- 1 "לפני חצי שעה, רכב על אופנעים (כך במקור, ולכך נודעת חשיבות, כפי שיפורט
2 בהמשך), בירידה מרחוב בורוביץ, בהמשך עלה על הרמת זפת מעל בור, עם
3 מאופנעים ללא איבוד הכרה." (כל הטעויות במקור, כל הציטוטים מתוך תיעוד
4 רפואי שצורף לתצהיר התובע)
- 5 בתום הביקור התובע הופנה לחדר המיון "לטיפול בשבר בפיקה, גם חשד לשבר בראש
6 humerus (זרוע – מ.צ.).".
- 7 .5. לאחר קבלת ההפניה, התובע המשיך ונהג בעצמו לחדר המיון בבית החולים שערי צדק, שם
8 פגש באביו. בצילום שבוצע לא אובחן שבר בפיקה, אלא "נגע לוסנטי בקונדיל הפמורלי
9 המדיאלי בברך ימין המתאים ל- OCD" (ר' חוות דעת ד"ר פרנקל. תעודת חדר המיון לא
10 הוגשה).
- 11 .6. כעבור שלושה ימים חזר התובע למרפאת "טרם", שם נרשם כי
12 "ביום חמישי נפל מאופניים קיבל שפשוף בברך ימין, ומאז לא מצליח לדרוך
13 על הרגל. בוצע צילום אז ולא אובחן שבר בברך גם במיון עבר בדיקת אורטופד.
14 בבדיקה: ברך ימין נפוחה, שפופים בברך, רושם של נוזל או דם בתוך הברך.
15 מעקב אורטופד מחר."
- 16 .7. התובע לא חזר למעקב אורטופד לפחות כחצי שנה, אז פנה לקופ"ח, שם קיבל הפניה לבדיקת
17 מיפוי עצמות, בדיקה אותה לא ביצע (לא נמצא על כך תיעוד). ביום 27.1.13 פנה התובע
18 לבדיקת אורטופד בקופ"ח. בגליון הרפואי נרשם:
19 "לפני 6 ח' חבלה ברך ימין. עדיין כאבים. לפני 4 ח' הופנה מיפוי עצמות. כאב
20 החמיר. עובד עבודה פיזית. בדיקה: טווח 1-110, יציבות תקינה, ללא תפליט,
21 רגישות פטלו-פמורלית ניכרת."
22 התובע הופנה לביצוע בדיקת מיפוי עצמות.
- 23 .8. הבדיקה, שבוצעה כעבור כחודש וחצי, גילתה קליטה מוגברת בשתי הברכיים. ביום 7.4.13
24 חזר התובע עם ממצאי הבדיקה לאורטופד, וזה הפנה אותו לביצוע בדיקת MRI, שבוצעה
25 כעבור כחודש. בבדיקה נמצא שבר עם פרגמנט, ופסוידו ציסטה סמוך לקו השבר. בחודש יוני
26 2013 הופנה התובע לביקור אצל מומחה ברכיים.
- 27 .9. בחודש אוקטובר של אותה שנה התלונן התובע מספר פעמים על "נעילת ברך", בשלב זה
28 אובחנה צליעה והגבלת תנועה, וביום 29.12.13, כמעט שנתיים לאחר התאונה העומדת במוקד
29 התביעה, עבר התובע ניתוח ארטרוסקופיה, במהלכו הוסר גוף סחוסי חופשי, ואובחן קרע של
30 הרצועה ACL (ר' בהרחבה הנספח לחוו"ד ד"ר ליבנר).

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

טענות הצדדים

- 1
- 2 10. התובע טוען כי העירייה הפרה את חובותיה כעירייה לדאוג להסרת מכשולים מהכביש, וכי בשל
- 3 התרשלות זו אירעה הנפילה, בעקבותיה נגרמה לו נכות צמיתה בברך בשיעור של 15%.
- 4 11. העירייה מכחישה את עצם אירוע התאונה כפי שתואר לעיל. העירייה מבקשת ללמוד
- 5 מהרישום הרפואי שהתובע רכב על אופנוע בשעת התאונה. חיזוק לטענה זו מוצאת העירייה
- 6 בתמונות שנלקחו מדף הפייסבוק של התובע, מהן ניתן ללמוד שבעת ההיא היה התובע חובב
- 7 אופנועים מושבע, וכי הוא לא היה רוכב זהיר במיוחד. על סמך שני אלה, על סמך ממצאי
- 8 החוקר, וסתירות בעדותו, ועל היות עדות התובע עדות יחידה של בעל דין, מבקשת הנתבעת
- 9 לדחות את גרסת התובע לתאונה, ואת התביעה כולה.
- 10 12. העירייה מוסיפה וטוענת שהיא מפעילה צוותים לטיפול במפגעים, אלא שלא דווח לה על מפגע
- 11 במיקום הנ"ל. לפיכך, לטענת העירייה, היא לא הפרה את חובת הזהירות המוטלת עליה.
- 12 13. כן מכחישה העירייה את היקף הנזק הנטען.

חוות הדעת הרפואיות

- 13
- 14 14. התובע ביקש לסמוך תביעתו על חוות דעתו של ד"ר יצחקי ז"ל מיום 15.2.15, לפיה הוא סובל
- 15 מאי יציבות קדמית-אחורית, דלדול שרירי השוק, ונזק סחוס נרחב. בגין אלו סבר ד"ר יצחקי
- 16 שיש להעמיד את נכותו של התובע על 20%.
- 17 15. הנתבעת מצידה ביקשה להסתמך על חוות דעתו של ד"ר לבני, מיום 2.6.15, לפיה יש קושי
- 18 לקבוע את טווח התנועות בברך בשל חוסר שיתוף פעולה, אולם אין דלדול שרירים, והברך
- 19 יציבה לחלוטין, בלא עדות לפגיעה ברצועות או במניסקוסים. יחד עם זאת, בגין הנזק הסחוס
- 20 העריך ד"ר לבני את נכותו של התובע ב- 10% נכות.
- 21 16. נוכח הפער בין חוות הדעת, מונה ד"ר ליבנר ז"ל כמומחה מטעם בית המשפט. בחוות דעתו
- 22 מיום 24.1.16 קבע ד"ר ליבנר שהתובע סובל מנזק סחוס, שהצריך ניתוח ארטרוסקופיה
- 23 להוצאת פרגמנט חופשי. ד"ר ליבנר מצא הגבלת תנועה ורגישות בברך, בגין קבע לו נכות
- 24 בשיעור 15%.
- 25 17. במהלך חקירתו הנגדית של התובע התברר כי התובע עבר תאונה נוספת ביום 29.12.12, עשרה
- 26 חודשים לאחר התאונה דן, ובטרם נבדק על ידי ד"ר ליבנר. בתאונה זו נפגע התובע בפיו
- 27 ובברך ימין (ר' דו"ח מד"א נ/2 ותעודת חדר מיון, נ/6). הנתבעת ביקשה להמציא למומחה את
- 28 התיעוד אודות התאונה הנוספת ולהפנות אליו שאלות הבהרה. אלא שלדאבון הלב, ד"ר ליבנר
- 29 נפטר במהלך שמיעת התיק, ולא ניתן היה לקבל התייחסותו לתאונה נוספת זו, ועל כן מונה
- 30 ד"ר פרנקל תחתיו.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

- 1 18. ד"ר פרנקל חלק על האבחנה הרפואית שנקבעה על ידי כל קודמיו:
- 2 "התובע) אובחן בתחילה כסובל מתבלות בכתף ובזרוע ימין ומחבלה בברך ימין
- 3 שאובחנה כשבר בפיקה, ובהמשך כ- OCD. ... בהמשך דווח על החמרה בכאב
- 4 והופעה של נעילה עקב פרגמנט חופשי בברך ובוצע ניתוח ארטרוסקופי במהלכו
- 5 הוצא גוף חופשי ממקור הקונדיל הפמורלי המדיאלי.... (התובע) מתלונן על כאב
- 6 בברך ימין כמתואר לעיל, כשבבדיקה הקלינית אובחנו צליעה ודלדול שרירי,
- 7 רגישות והגבלה בתנועה כמתואר לעיל. למרות שאין באפשרותי לקבוע זאת
- 8 בוודאות, הרי שלהערכת, מצבו אינו תוצאה של התאונה הנדונה אלא התאונה
- 9 החמירה ולו מחמת הספק את מצבו."
- 10 ד"ר פרנקל קבע מחמת הספק, ששיעור ההחמרה בגין התאונה הוא 5%.
- 11 19. כאשר נחקר ד"ר פרנקל על חוות דעתו, הוא הבהיר שנכותו של התובע היא בין 10% ל- 15%,
- 12 אלא שלא כולה קשורה בתאונה (עמ' 34 ש' 19 – 25), ובהמשך, שהנכות היא 15% (עמ' 42 ש' 8).
- 13 בשאלת הקשר הסיבתי הבהיר ד"ר פרנקל כי הקביעה ניתנה מחמת הספק:
- 14 "אני מנסה תמיד להשאר אובייקטיבי ולהסתמך על מה שעומד בפני. אני מודה
- 15 שהתלבטתי מאד. מחמת הספק וקיים איזה שהוא ספק למרות שהוא קטן מאד.
- 16 להערכתך היה נכון לתת לו 5% עם או בלי קב. לכן נתתי לו 5%. היתה חבלה,
- 17 היתה התייחסות לברך, היתה פריצה, וקשה לי להגיד חד משמעית שאין קשר,
- 18 למרות שכך חשבתי, אבל קבעתי שהתאונה הראשונה תרמה מזערית אם בכלל,
- 19 לכן נתתי 5%." (עמ' 41 ש' 35 – עמ' 42 ש' 3).
- 20 עוד הובהר, כי החבלה לברך היתה משמעותית יותר בתאונה השנייה, מיום 29.12.12 (עמ' 35
- 21 ש' 5 – 12 ושוב בעמ' 36 ש' 22 – 30, עמ' 39 ש' 35 – עמ' 40 ש' 2).
- 22 20. המומחה התבקש להסביר את המונח OCD. על פי הסברו מונח זה מתייחס לנגע בסחוס,
- 23 שהאתיולוגיה שלו אינה ברורה, והיא אולי קשורה לאספקת דם לקויה לעצם שמתחת
- 24 לסחוס, שגורמת לנמק מקומי, שגורם להינתקות של חתיכת עצם מהמקום שלה. חתיכה זו
- 25 יכולה להשאר במקומה, להחלים באופן ספונטני, או ליפול לתוך המפרק, כפי שקרה במקרה
- 26 כאן (עמ' 27 ש' 27 – 34).
- 27 21. המומחה אישר שבתאונה נגרמה חבלה ישירה לברך, כפי שניתן לראות מתמונות הברך מזמן
- 28 אמת, אלא שלדעתו, לא החבלה גרמה לנגע בברך. עובדה זו נסמכת על נסיון החיים של
- 29 המומחה, לפיו חבלה אשר עלולה להביא לשבר העצם גורמת כאבים כה חמורים, עד שאין זה
- 30 סביר להניח שהתובע לא היה חוזר לטיפול רפואי אצל אורטופד כבר למחרת היום, ובאופן
- 31 רציף מאז (עמ' 29 ש' 32-33 ושוב בעמ' 30 ש' 17 – 23 ושוב שם ב' 32, וכן בעמ' 34 ש' 35 –

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

1 עמ' 35 ש' 3, עמ' 36 ש' 22 - 23). הסבר זה של ד"ר פרנקל מתיישב גם עם העובדה שהתובע
2 החל להתלונן שאינו יכול לדרוך על הברך רק שבוע ימים לאחר התאונה.

3 דיון והכרעה

4 22. נוכח המחלוקת החזיתית בין הצדדים, תחילה תידון שאלת נסיבות התאונה, לאחר מכן
5 שאלת האחריות לה, ולבסוף שאלת נזקי התובע.

6 נסיבות התאונה

7 23. התובע העיד שהוא רכב על אופניו ולא היה איש עימו, נתקל במהמורה באמצע הכביש ונפל.
8 בתצהירו, לא מפרט התובע את שם הרחוב בו אירעה התאונה. כאמור לעיל, במרפאת טרם
9 נרשם שהתאונה אירעה ברחוב בורוביץ, וככל הנראה הכוונה היא לרחוב רובוביץ. במכתב
10 הדרישה הראשוני ששלחה ב"כ התובע לנתבעת נרשם שהתאונה אירעה ברחוב ברזני.
11 בחקירתו הנגדית הבהיר התובע שהוא יצא מביתו ברחוב רובוביץ ברכיבה, ומשם פנה לרחוב
12 ברזני שם אירעה התאונה.

13 24. נוכח העובדה שלא היו עדי ראיה לאירוע, עדותו של התובע היא עדות יחידה של בעל דין. על
14 פי ס' 54 לפקודת הראיות [נוסח חדש], הזהרתי עצמי שאין לקבלה בלא לפרט את הנימוקים
15 לכך.

16 25. אולם אף לאחר שהזהרתי עצמי, אני סבורה שיש ליתן אמון בעדותו של התובע בדבר נסיבות
17 התאונה, שהיתה מהימנה בעיני, ומספר טעמים לדבר. ראשית, עדותו מקבלת סיוע בתעודה
18 ממרפאת טרם. אמנם, בתעודה נרשם שהתובע נפל כשרכב על "אופנעים", בשגיאת כתיב,
19 אולם אינני סבורה שיש משקל לשגיאת כתיב זו. לו היה התובע מוסר לרופא המטפל שהוא
20 נפגע בתאונה במהלך רכיבה על אופנוע, יש להניח שהרופא היה רושם זאת ללא האותיות "ים"
21 בסוף המילה. המילה "אופנעים" דומה יותר למילה אופניים, מאשר למילה אופנוע. לתיעוד
22 רפואי מזמן אמת ישנה חשיבות יתרה בקביעת נסיבות התאונה. לפיכך, אני סבורה שיש
23 בתיעוד האמור משום סיוע לעדות התובע.

24 26. שנית, עדות אחותו של התובע, אשר הגיעה למקום לאחר התאונה, מהימנה עלי כסיוע.

25 27. מטעם הנתבעת העיד חוקר, אשר שוחח עם חברתו של התובע באותה העת, ואף הגיש תמליל
26 של שיחת הטלפון עמה. מתמליל השיחה ניכר שחברתו של התובע זוכרת שהוא נפגע בתאונה
27 בגלל עבודות בכביש. כאשר נשאלה החברה על מה רכב התובע בשעת התאונה, היא השיבה
28 שהיא לא ראתה את המקרה, שהיא לא בטוחה על מה מדובר ולא רוצה לתת סתם פרטים,
29 ולבסוף שאם היא לא טועה התאונה היתה על אופנוע. בהמשך, השיחה נותקה, וכשהיא
30 חודשה תיקנה עצמה החברה ואמרה שהתאונה אירעה על אופניים. הנתבעת לא העידה את
31 החברה עצמה, אלא רק את החוקר, ועל כן כל השיחה אינה אלא עדות שמועה, שכן לא ניתן

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

- 1 היה לחקור את חברתו של התובע באותה עת על פרטי השיחה, ומדוע מסרה שתי גרסאות
2 סותרות בנקודה זו. יתרה מזו, כיוון שהיא מסרה בשיחה שהיא לא ראתה את התאונה עצמה,
3 יש להניח שגם לו היתה מעידה בעצמה, לא היה זה אלא על מידע שנמסר לה, ועל כן גם לו
4 היתה מעידה, היתה עדותה עדות שמועה.
- 5 28. לטענת הנתבעת, בבעלות התובע בתקופה האמורה היו מספר אופנועים, ואף בהם הוא רכב
6 רכיבה לא זהירה, רשיונו נשלל מספר פעמים, והוא עבר גם תאונה באופנוע זה ביום 29.12.12,
7 כפי שפורט לעיל, מה שעלול היה להביא לבלבול. הנתבעת מוסיפה וטוענת שהערב בו אירעה
8 התאונה היה ערב חורפי קר, ולא סביר שהתובע ירכב על אופניו בערב כזה. אין מחלוקת
9 שהתובע נהג לרכב על אופנועים בתקופה האמורה, גם באופן לא זהיר. ואין מחלוקת שהערב
10 היה ערב חורפי וקר. אולם אין בכל אלו כדי לשלול את גרסתו של התובע גם מי שבבעלותו
11 אופנוע יכול לרכב על אופניים, גם בערב קר.
- 12 29. סיוע נוסף לעדותו של התובע מצאתי בהתרשמותי ממנו. התובע נמנע מלהגיש תביעה כשהוא
13 רכב על אופנוע ללא ביטוח, מתוך הבנה לפיה הוא אינו זכאי לפיצוי כשהוא רוכב ללא ביטוח.
14 אותה נכונות להודות בחוסר הזכות לפיצויים כשהוא אינו מבוטח עומדת לזכותו במקרה
15 שבפני. יתר על כן, התובע לא נמנע מלהשיב תשובות שאינן נוחות לו (ר' עמ' 5 ש' 30 – 31) וגם
16 בשאלת הנזק, בה למרבה הצער אנו נתקלים חדשות לבקרים בהגזמות וחצאי אמיתות, דייק
17 התובע וסיפר מיוזמתו שהוא עזב את עבודתו ערב התאונה, ולא כתוצאה ממנה.
- 18 30. לא התעלמתי מכך שהתובע הסתיר מסיבה לא ברורה את תאונת האופנוע הראשונה מיום
19 29.12.12, וגילה רק את התאונה השניה, משנת 2015. גם לא התעלמתי מכך שהתובע העיד על
20 עצמו שכחייל הוא ביקש (וקיבל) תעודות מחלה ("גימלים") בתואנות שווא. לדאבונו הלב,
21 התנהגות מעין זו היא חזון נפרץ. דווקא הודאתו בדבר מלמדת על אמינותו של התובע, ולא
22 להיפך.
- 23 31. במאמר מוסגר אציין שאף לו היתה התאונה מתרחשת במהלך רכיבה על אופנוע, לא היה בכך
24 כדי לשלול את זכות התביעה של התובע כנגד העירייה על פי פקודת הנזיקין, שכן ככל הנראה
25 לאופנוע לא היה ביטוח (עמ' 8 ש' 27 – 30), ולפיכך, התובע גם משולל אינטרס לשקר ולומר
26 שהתאונה אירעה במהלך רכיבה על אופניים דווקא.
- 27 32. סוף דבר, אני מקבלת את עדותו של התובע לפיה התאונה אירעה כשהוא רכב על אופניו ומעד
28 על מהמורה בדמות פס ארוך לרוחב הכביש.
- 29 אחריות העירייה
- 30 33. חובת הזהירות של עיריית כלפי העוברים ושבים לתקינות המדרכות והכבישים היא מן
31 המפורסמות, ולמעשה, הנתבעת אינה חולקת עליה. בגדרי חובת הזהירות, על העירייה להביא

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

- 1 בחשבון שעל פי ת' 129 לתקנות התעבורה, התשכ"א – 1961, על רוכבי אופניים מוטל איסור
2 לרכב על המדרכות, ובעיר בה אין כמעט שבילים המיועדים לרכיבה על אופניים, הדבר מחייב
3 את רוכבי האופניים לעשות שימוש בכבישים.
- 4 34. השאלה אם כן היא האם הנתבעת הפרה את חובת הזהירות לוודא שכבישיה יהיו נקיים
5 ממכשולים לרוכבי אופניים, אשר בניגוד לנהגי מכוניות, אינם מוגנים מפני נפילות.
- 6 35. בשאלה זו העיד בפני מר עבדאללה עלי, מפקח אזור דרום בעיריית ירושלים. על פי עדותו הוא
7 אחראי על צוות של 4 – 5 עובדים, ויחדיו הם מטפלים בפניות בגין מפגעים במדרכות
8 ובכבישים בכל איזורי העיר דרומה משער יפו, ובכלל זה מבית ג'אלה עד אצטידיון טדי (כולל
9 גילה וקטמונים), הר חומה, ג'אבל מוכבר, צור באהר וראס אל עמוד. על פי עדותו, לו היתה
10 מגיעה קריאה על מפגע, הוא ואנשי צוותו היו מתקנים את המפגע בתוך 7 ימים.
- 11 36. עדות זו בדבר נהלי העבודה של עיריית ירושלים רלוונטית למפגעים אקראיים במדרכות
12 ובכבישים, הנובעים מבלאי או מאירועים בלתי צפויים. אלא שלא זה המקרה שבפני. מעדות
13 התובע, המתחזקת מהתמונות שצורפו לתצהירו, עולה שבמקום עבד קבלן מטעם העירייה,
14 או קבלן אחר שקיבל היתר מהעירייה לחפור בכביש. הקבלן שביצע עבודות במקום אמנם
15 כיסה את התעלה שחפר, אולם הכיסוי היה נמוך ממפלס הכביש, באופן המסכן רוכבי
16 אופניים. כאשר קבלן מבצע עבודה לרוחב הכביש, אשר עלולה לסכן את העוברים והשבים,
17 יש לצפות מהעירייה לפקח שהקבלן לא יעזוב את המקום בטרם יוודא שהוא משאיר אחריו
18 כביש ללא מפגע. מעדות מר עלי עולה שהוא סבר שיש מקום לפיקוח של העירייה על קבלנים
19 כאמור, אלא שבקשתו בעניין זה נענתה בשלילה (עמ' 51 ש' 26 – 27). בכך הפרה העירייה את
20 חובת הזהירות לוודא שהקבלנים החוצבים בכבישיה משאירים אחריהם כבישים נקיים
21 ממפגעים. אשר על כן, אני סבורה שיש להטיל על הנתבעת אחריות לנזקי התובע בתאונה.
- 22 אשם תורם
- 23 37. התובע העיד שרכב במורד הרחוב, בשעת חשיכה, בתנאי ראות לקויה, ללא פנס (עמ' 5 ש' 30
24 – 31), באופן שהוא לא יכול היה להבחין במפגע "גם אם הייתי מסתכל רק על הכביש". כמו
25 כן העיד התובע, שאף לו היה מבחין במפגע, למעשה לא יכול היה להימנע מלהיתקל בו, שכן
26 המפגע היה לכל רוחבו של הכביש (ס' 3 ו- 4 לתצהיר).
- 27 38. שאלת אשם התורם של רוכבי אופניים שנתקלו במהמורות בכבישים ובמדרכות נדונה לא
28 אחת בפסקי דין של ערכאות דיוניות. השיקולים בעניין זה הובאו בפסק הדין בע.א. (חי')
29 23805-04-11 עיריית חיפה נ' ויטלי איליזרוב (29.1.12):
- 30 "השיקולים שיש לקחתם בחשבון בקביעה של מידת האשמה אינם רשימה
31 סגורה. מחד גיסא יש לשקול מהן חובותיה של הרשות ולבחון את התועלת

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

- 1 הציבורית שתצמח מחובות אלו, ומאידך גיסא יש לשקול מהו חלקו של הנפגע,
2 כשליכולתו האישית של הנפגע להיות מודע לסכנה ולהעריך את גודלה יש
3 משקל רב. מסיבה זו אין דומה האשם התורם המוטל על קטין לזה המוטל על
4 אדם בוגר. מידת מודעותו בפועל של הנפגע לקיומו של הסיכון תהווה גם היא
5 שיקול. אין דומה מקרה בו עובר אורח נתקל במכשול בלתי צפוי ברחוב,
6 למקרה בו הוא מודע לקיומו של המכשול הספציפי ובכל זאת נתקל בו עקב
7 חוסר תשומת לב רגעי, ואף לא למקרה הקיצוני בו הוא בוחר במודע לעבור
8 היכן שיש מכשול, מתוך תקווה ואמונה שהסיכון הטמון בו לא יתגשם. שיקול
9 נוסף הוא מידת הזמינות של דרכים אחרות הפתוחות בפני עובר האורח לעקוף
10 את המכשול ולהמנע מלהתקל בו וראו למשל בת"א (ת"א) 18004/00 שפיגל
11 מלכה נ' עיריית בת-ים (15.7.03)."
- 12 במקרה שם נקבע אשם תורם בשיעור 50% לרוכב אופנים בשנות השלושים לחייו, שהיה מודע
13 היטב לשבר הקיים בשפת המדרכה ולא רק שלא בחר לעוקפו אלא כיוון במיוחד לעשות בו
14 שימוש כדי לעלות מהכביש למדרכה.
- 15 39. עוד בנוגע לשיקול שעל בית המשפט בבואו להחליט בשאלת האשם התורם נמצא בדברי בית
16 המשפט בת.א. (ת"א) 25075-04-14 אברהם עמר נ' עיריית תל-אביב (13.10.16):
- 17 "מי שרוכב על אופניים חייב להתאים את צורת נהיגתו (ולעתים את עצם
18 נהיגתו) לתנאי דרך, בדיוק כפי שחייב לעשות נהג של רכב מנועי. מי שמוצא
19 עצמו נוהג בחשיכה, לא רשאי להתעלם ממנה ולנהוג במהירות שבה אינו יכול
20 למנוע תאונה, כאשר הוא מבחין במפגע. קל להבהיר זאת, על ידי "היפוך
21 תפקידים": אילו נתקל התובע לא בעמוד נמוך מברזל, אלא בילד נמוך בשר
22 ודם – האם יכול היה לפטור עצמו מחבות בניזיקין בטענה שזהו נתיב אופניים
23 ומותר היה לו לנסוע במהירות שאינה מאפשרת בלימה?"
- 24 במקרה שם יוחס לתובע אשם תורם בשיעור שלישי.
- 25 40. במקרה אחר יוחס אשם תורם בשיעור 50% לילד בן 13 שרכב במהירות בשעת לילה, ללא
26 פנס, על מדרכה שהכיר היטב, כשהוא מודע לקיומו של בור במקום (ת.א. (י-ם) 19904/98 אבו
27 חסירה אייל נ' עיריית ירושלים (9.1.02). ובע.א. (ת"א) 3790-08-12 לוסטיגר דוד נ' חברת גני
28 יהושע בע"מ (27.11.13) נקבע אשם תורם בשיעור 40% לרוכב שרכב על אופניו בשביל ייעודי
29 לרוכבי אופניים, אשר במרכזו היה נטוע עץ, בו התנגש הרוכב.
- 30 41. מאידך, בת.א. (נצ'י) 4028-02-09 מיכאל פאיירמן נ' קיבוץ גלעד (8.2.16), נקבע אשם תורם
31 בשיעור 20% לרוכב אופניים שנתקל בחוט תיל המתוח על הדרך, בעת שהיה מסונוור מהשמש,
32 בנימוק "רוכב אופניים סביר המטייל במסלול טיולים ומסונוור על-ידי השמש, במהלך הטיול,

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663-א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

1 היה נזהר יותר מהתובע". בת.א. (ת"א) 26790-05-12 שלמה דומבלסקי נ' עיריית רמת גן
2 (17.5.17) נקבע אשם תורם בשיעור 25% על רוכב אופניים שנסע על שולי כביש בין עירוני ללא
3 פנס בשעת זריחה. גם בת.א. (חי') 21858-01-11 יצחק אפרתי נ' מע"צ החברה הלאומית
4 לדרכים בישראל בע"מ (21.1.16) נקבע אשם תורם בשיעור 25% בגין נסיעה בשולי כביש
5 מהיר, בתנאים של ראות לקויה בשל שינויי תאורה חדים. בת.א. (ת"א) 43226-06 וולפמן
6 אורית נ' עיריית תל-אביב (10.8.10) נקבע אשם תורם בשיעור 20% לרוכבת שרכבה על אופניה
7 רכיבה ספורטיבית ברחוב שהיה במצב תחזוקתי ירוד ביותר, מחורץ לכל אורכו ורוחבו,
8 כתוצאה מפלטות הבטון שממנו היה עשוי, שהחיבורים ביניהם נשחקו עם הזמן.

9 42. לאחר שהבאתי בחשבון שהתובע רכב במורד הרחוב, ללא פנס, במהירות ובתנאי תאורה שלא
10 אפשרו לו לטענתו לראות את המפגע, וגם את העובדה שהמפגע היה לכל רוחבו של הכביש
11 באופן שלא ניתן לעקוף אותו, אלא היה צורך להאט את האופניים כמעט עד עצירת הרכיבה,
12 אני סבורה שיש לייחס לתובע אשם תורם בשיעור 30%.

הנזק

13

14 43. כאמור לעיל, לתובע נכות בשיעור של כ- 15% בברך, מתוכה מחמת הספק נקבע שכ- 5% יש
15 לייחס לתאונה דנן. בסיכומי ביקש התובע לדחות את קביעותיו של ד"ר פרנקל כבלתי
16 מסתברות, נוכח חומרת הפגיעה בברך בתאונה דנן, לעומת הממצאים הדלים לאחר התאונה
17 מיום 29.12.12. אלא שלא מצאתי לנכון לסטות מקביעותיו של ד"ר פרנקל, המבוססות על
18 נסיונו הרב בטיפול בחולים. נסיון זה מלמד שאילו בתאונה דנן היה נגרם שבר בפיקה, היה
19 התובע מתקשה לתפקד בלא טיפול רפואי. על פי הרישום הרפואי, ועל פי עדות התובע, התובע
20 עבד בעבודה פיזית לאחר התאונה דנן, ובטרם נפגע שנית בברכו. הימנעותו של התובע מלחזור
21 ולפנות לטיפולים מעידה כאלף עדים על כך שמצבו הברך אפשר לו לתפקד. אין לי אלא לסמוך
22 על נסיון החיים של המומחה, לפיה תפקוד כאמור בלא טיפול אינו אפשרי לאחר שבר בפיקה.
23 לפיכך, את הערכת הנזקים אעשה על פי הקביעה לפיה התובע סובל מנכות בשיעור 15%,
24 מתוכם 5% בגין התאונה הנדונה.

25 44. אולם כבר בשלב זה, יש לציין שלאחר שתי התאונות אשר פורטו בהרחבה לעיל, נפגע התובע
26 בשנת 2015 בתאונת דרכים נוספת. בתאונה זו, שהיתה קשה מקודמותיה, נגרמה לתובע
27 פגיעת ראש, והוא היה מורדם ומונשם משך כחודש ימים. בגין התאונה הוגשה תביעה כנגד
28 מבטחת הרכב, אולם טרם נקבעה נכות צמיתה בהליך שם.

29 לפיכך, להלן פירוט נזקי התובע, על פי ראשי הנזק השונים.

שכר והשתכרות

30

31 45. במועד התאונה התובע היה כבן 21, לאחר ששירת כשנה וחצי בצבא, מתוכם ריצה מספר
32 חודשים עונשי מאסר בגין עריקות. מדו"ח הרציפות במל"ל (נ/5) עולה שהתובע עבד תוך כדי

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

- 1 לימודיו בבית הספר התיכון, וכן לאחר שחרורו מצה"ל בעבודות זמניות, מזדמנות, בשכר
2 נמוך. התובע העיד שזמן קצר לפני התאונה הוא עזב את מקום עבודתו, והדבר עולה בקנה
3 אחד עם דו"ח הרציפות.
- 4 46. מהתיעוד הרפואי עולה שהתובע היה באי כושר לעבוד כשבועיים לאחר התאונה, אשר
5 לאחרים, הוא חזר לעבוד בעבודות פיזיות מזדמנות. בנסיבות אלה, איני סבורה שיש מקום
6 לפסוק פיצוי בגין הפסד השכר בתקופה זו.
- 7 47. יחד עם זאת, ובשים לב לגילו של התובע במועד התאונה, יש להניח שכושרו להשתכר הוא
8 כשכר הממוצע במשק. על פי כל חוות הדעת, התובע סובל מנכות משמעותית בברך, אשר
9 מתוכה רק כשליש מיוחס לתאונה הנדונה. מעבר לנכות האמורה, ככל הנראה לתובע נכות
10 נוספת בגין התאונה הקשה שעבר בשנת 2015, אשר שיעורה ומהותה אינם ברורים. לאחר
11 שהבאתי בחשבון את כל האמור לעיל, את חריצותו של התובע והעובדה שעבד עוד בתקופת
12 לימודיו בבית הספר התיכון, את הזמן שחלף מאז התאונה דן ועד התאונה השניה (3 שנים)
13 ואת הזמן שחלף מאז התאונה השניה ועד היום (3 שנים), ואת העובדה שבשנים הארוכות
14 הללו התובע לא עלה על מסלול קריירה ממנו ניתן ללמוד על בחירותיו בתחום זה (ר' עמ' 18
15 לפרוטוקול), אני מעריכה את הפגיעה בכושר ההשתכרות בגין התאונה הנדונה ב- 80,000 ₪.
16 סכום זה כולל גם את הפיצוי בגין הפגיעה בחסכון הפנסיוני.
- 17 עזרה, סיעוד והוצאות
- 18 48. התובע העיד על טיפולים רפואיים אינטנסיביים שעבר, בעיקר בשלהי שנת 2013, המועד בו
19 נמצא הפרגמנט החופשי בברך, והוא נאלץ לעבור את ניתוח הארטרוסקופיה. כיוון שאין ספק
20 שהפרגמנט החופשי כמו גם הניתוח הם חלק ממחלת התובע, אשר בגינה נקבעה הנכות, ונקבע
21 כי קיים קשר חלקי בינה לבין התאונה, אני סבורה שיש מקום להכיר גם בחלק מהוצאותיו
22 של התובע בתקופה זו, ובחלק מהעזרה שקיבל מבני משפחתו, ובעיקר אביו. בשים לב לשיעור
23 הקשר הסיבתי, ולשיעור העזרה, אני מעריכה את הפיצוי בראש נזק זה בסך של 2,000 ₪.
24 למעט תקופה זו, התובע לא העיד על צורך בעזרה.
- 25 49. יחד עם זאת, יש להניח שכאשר התובע יתבגר ויקים בית ומשפחה, יעלה הצורך שלו בעזרה.
26 כמו כן, נוכח הנכות בברך הגורמת לדלדול שרירים וצלליעה, יש להניח שעלויות להיגרם לתובע
27 בעתיד הוצאות מוגברות לניידות. בשים לב לשיעור הנכות (15%) ולשיעור הקשר הסיבתי
28 מתוכה (1/3), אני פוסקת לתובע עזרה והוצאות בסכום גלובאלי של 8,000 ₪.
- 29 נזק לא ממוני
- 30 50. התובע סבל כאבים קשים משך שבועיים, ושוב בתקופה הניתוח. מעבר לאמור, לתובע 5%
31 נכות בברך בגין התאונה הנדונה. לפיכך אני מעריכה את הפיצוי בראש נזק זה בסך של 25,000 ₪.

בית משפט השלום בירושלים

ת"א 13-11-31663 א.א. נ' עיריית ירושלים ואח'

לסיכום

1
2 51. התובע נפגע בברכו כשרכב על אופניו במורד רחוב ברזני בשעת ערב, ואופניו נתקלו בתעלה
3 שנחפרה לרוחב הכביש וכוסתה באופן בלתי מספק. פגיעה זו, יחד עם פגיעה נוספת בברך כ-
4 10 חודשים מאוחר יותר, בשילוב עם מחלה של התובע שאינה קשורה בתאונות, גרמה לתובע
5 נכות בשיעור 15%. מתוך הנכות האמורה, כשליש קשור בתאונה שבפני.
6 52. העירייה אחראית לכך שכאשר נחפרות תעלות לרוחב הכבישים, הן יכוסו באופן מספק,
7 שיאפשר רכיבה בטוחה על אופנים. המצאות תעלה כאמור ללא שלטי אזהרה, מעידה על
8 הפרת החובה האמורה. לפיכך, על העירייה לפצות התובע בגין נזקיו עקב התאונה. יחד עם
9 זאת, רכיבה בשעת חשיכה ללא פנס, במורד הרחוב, במהירות שאינה מאפשרת הימנעות
10 ממהמורות מטילה על התובע אשם תורם בשיעור 30%.

11 53. נזקיו של התובע הם כדלקמן:

12	פגיעה בכושר השתכרות	₪ 80,000
13	עזרה והוצאות	₪ 10,000
14	נזק לא ממוני	₪ 25,000
15	סה"כ	₪ 115,000

16 בשים לב לאשם התורם, על הנתבעת לפצות את התובע בסכום של 80,500 ₪.

17 54. כן תשלם הנתבעת לתובע הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 20,000 ₪.

18
19
20 ניתן היום, י"ד אב תשע"ח, 26 יולי 2018, בהעדר הצדדים.
21

מוריה צירקה, שופטת

22
23
24
25